

Sygn. akt I Ca 29/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Łomży I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	Włodzimierz Wójcicki
Sędziowie:	Anna Kacprzyk Andrzej Kordowski (spr.)
Protokolant:	Ewa Miciura

po rozpoznaniu w dniu 5 marca 2015 r.

na rozprawie

sprawy z powództwa M. J.

przeciwko Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu w C.

o odszkodowanie

na skutek apelacji powoda M. J.

od wyroku Sądu Rejonowego w Zambrowie I Wydział Cywilny

z dnia 4 grudnia 2014 r. sygn. akt I C 178/13

I. apelację oddala;

II. zasądza od powoda M. J. na rzecz Skarbu Państwa - Zakładu Karnego w C. kwotę 600 /sześćset/ złotych tytułem kosztów za instancję odwoławczą.

Sygn. akt I Ca 29/15

UZASADNIENIE

Powód M. J. w pozwie skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu w C. domagał się zapłaty kwoty 3.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 10 lipca 2011 r. Powód wskazał, że domaga się zadośćuczynienia w związku z zaniedbaniami medycznymi, poniżającym i nieludzkim traktowaniem i wyrządzeniem w związku z tym krzywdy i szkody, którą na mocy art. 415 k.c. jest obowiązany naprawić Zakład Karny. W piśmie z dnia 1 lipca 2013 r. sprecyzował powództwo podając, że podtrzymuje i popiera w całości swoje powództwo ze sprawy I C 59/12. Wskazał, że domaga się odszkodowania za nieludzkie i poniżające traktowanie, pozbawione humanitaryzmu podczas jego pobytów w Zakładzie Karnym w C., tj. w dniach 10 września 2009 r. – 2 października 2009 r., 10 lipca 2011

r. – 17 października 2011 r., 14 listopada 2011 r. – 13 sierpnia 2013 r., 13 września 2012 r. – 25 kwietnia 2013 r. Podtrzymał także zarzuty dotyczące niewłaściwego traktowania i złej opieki lekarskiej. Wskazał ponadto, że na skutek niewystarczającego oświetlenia cel stracił wzrok, pozbawiono go prawa poszanowania życia, prywatności i intymności (np. poprzez monitoring pomieszczeń sanitarno - higienicznych), ograniczono wolność słowa i wyrażania opinii, zmuszano go do przemieszczania się z celi do celi bez podania przyczyny. Na skutek wszystkich zaniedbań Zakładu Karnego został zmuszony do podjęcia 23 sierpnia 2011 r. protestu głodowego, który doprowadził go do czterech omdleń, które spowodowały dalszy uszczerbek zdrowia.

W odpowiedzi na pozew Skarb Państwa - Zakład Karny w C. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych.

Prawomocnym postanowieniem z dnia 14 sierpnia 2013 r. Sąd Rejonowy w Zambrowie na mocy art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. odrzucił pozew M. J. w części dotyczącej zapłaty zadośćuczynienia za okres do 24 maja 2012 r. z uwagi na prawomocne rozpoznanie tego żądania w sprawie I C 59/12 tego Sądu.

W dniu 2 września 2013 r. do Sądu Rejonowego w Zambrowie przekazany został kolejny pozew M. J. przeciwko Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu w C. o zapłatę kwoty 7.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 24 maja 2012 r. do dnia ogłoszenia wyroku tytułem zadośćuczynienia za dalszą utratę zdrowia w związku z pobytem w Zakładzie Karnym w C.. Oprócz dotychczas zgłaszanych zarzutów powód podniósł także pozbawienie go kontaktu cywilizacyjnego poprzez brak prasy i płynnej wymiany książek, odmowy korzystania z siłowni i świetlicy, odmowę wyrobienia dowodu osobistego, nie spełnianie wymagań normy żywieniowej przez posiłki.

Pozwany Skarb Państwa - Zakład Karny w C. wniósł o oddalenie również tego powództwa w całości.

Sprawa ta, oznaczona sygnaturą I C 325/13 została połączona do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą I C 178/13.

Prawomocnym postanowieniem z dnia 28 listopada 2013 r. Sąd Rejonowy w Zambrowie ponownie odrzucił pozew (po połączeniu ze sprawą I C 325/13, w którym powód ponownie poparł powództwo w sprawie I C 59/11) w części dotyczącej zapłaty zadośćuczynienia za okres do 24 maja 2012 r.

Sąd Rejonowy w Zambrowie wyrokiem z dnia 4 grudnia 2014 r. sygn. akt I C 178/13 powództwo oddalił (pkt I wyroku) i odstąpił od obciążania powoda kosztami postępowania (pkt II wyroku).

Powyższe orzeczenie zostało wydane na podstawie następujących ustaleń faktycznych i oceny prawnej.

M. J. przebywał w Zakładzie Karnym w C. w następujących okresach: od 10 września 2009 r. – 2 października 2009 r., 10 lipca 2011 r. – 17 października 2011 r., 14 listopada 2011 r. – 25 kwietnia 2013 r. w warunkach zakładu karnego typu zamkniętego. Posiada on podgrupę klasyfikacyjną R - 1/z (recydywista penitencjarny). W okresie od 22 marca 2013 r. do 16 kwietnia 2013 r. osadzony był w pojedynczej celi mieszkalnej nr (...) w oddziale (...)

W Zakładzie Karnym w C. M. J. miał zapewnioną odpowiednią pomoc lekarską.

Wyposażenie cel w Zakładzie Karnym w C. było zgodne z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych. Cele mieszkalne, w których przebywał M. J. były celami dla niepalących i posiadają one wydzielony kącik sanitarny z umywalką oraz ustępem, zaś cele w pawilonie A posiadają także natrysk.

Posiłki wydawane w Zakładzie Karnym w C. spełniały wymagania rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 września 2003 r. w sprawie określenia wartości dziennej normy żywienia oraz rodzaju diet wydawanych osobom osadzonym w zakładach karnych i aresztach śledczych.

M. J. przebywając w Zakładzie Karnym w C. miał możliwość korzystania z zajęć świetlicowych, siłowni, prasy, biblioteki.

Zakład Karny w C. jest zakładem niedawno wybudowanym, nowoczesnym i zapewniającym skazanym stosunkowo wysoki standard.

M. J. nie składał wniosku o wyrobienie mu dowodu osobistego. Z chwilą opuszczenia Zakładu Karnego w C. wydano mu wszystkie przedmioty, w tym ubrania, jakie złożył do depozytu w chwili przybycia do tegoż zakładu.

Sąd Rejonowy, po omówieniu przesłanek odpowiedzialności za szkodę wynikających z art. 417 § 1 k.c. i art. 361 § 2 k.c. oraz za krzywdę wynikających z art. 445 k.c. i art. 448 k.c., stwierdził, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do uznania, iż pozwany dopuścił się względem powoda jakiegokolwiek działania niezgodnego z prawem, a zwłaszcza działania naruszającego jego dobra osobiste. Powód nie wykazał, aby w wyniku pobytu w pozwanym zakładzie doznał jakiegokolwiek szkody.

Odnosząc się do zarzutu powoda dotyczącego kwestionowania warunków opieki medycznej i leczenia zapewnianej mu przez pozwanego, Sąd I instancji wskazał na treść art. 115 k.k.w., z którego wynika m.in., że skazanemu odbywającemu karę pozbawienia wolności nie przysługuje prawo wyboru lekarza. Świadczenia zdrowotne udzielane są skazanemu przede wszystkim przez podmioty lecznicze dla osób pozbawionych wolności. Szczegółowe zasady udzielania pomocy medycznej osadzonym zawarte zostały w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 14 czerwca 2012 r. w sprawie udzielania świadczeń zdrowotnych przez podmioty lecznicze dla osób pozbawionych wolności (Dz. U. z 2012 r., poz. 738) oraz w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości i Ministra Zdrowia z dnia 9 maja 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków, zakresu i trybu współdziałania podmiotów leczniczych z podmiotami leczniczymi dla osób pozbawionych wolności w zakładach karnych i aresztach śledczych w zapewnieniu świadczeń zdrowotnych osobom pozbawionym wolności (Dz. U. z 2012 r., poz. 547). Sąd Rejonowy stwierdził, że powód w czasie swojego pobytu w zakładzie karnym objęty był właściwą opieką lekarską. Zebrano w stosunku do niego dokładny wywiad medyczny, otrzymał leki zapobiegające pojawieniu się zespołu odstawiennego od alkoholu oraz obniżające ciśnienie tętnicze krwi, wykonano szereg niezbędnych badań oraz dokonano niezbędnych konsultacji specjalistycznych. W związku ze stanem zdrowia powoda została mu także ustalona specjalna dieta, co świadczy o tym, że opieka medyczna była na właściwym poziomie. Sąd I instancji wskazał na fakt, że jeszcze przed przyjęciem powoda do zakładu karnego stwierdzono u niego zespół uzależnienia alkoholowego, co niewątpliwie ma wpływ na obecny stan zdrowia powoda. Ponadto przebywając jeszcze na wolności powód nie podejmował leczenia w zakresie uzależnienia od alkoholu. Na stan zdrowia miała także wpływ podjęta przez powoda głódówka, która spowodowała znaczny spadek masy ciała oraz zasłabnięcie. Przy uwzględnieniu wszystkich powyższych okoliczności, Sąd Rejonowy stwierdził, że pozwany zakład karny zapewniał powodowi opiekę medyczną na możliwie wysokim poziomie, z uwzględnieniem obowiązujących w tym zakresie przepisów.

Sąd I instancji nie podzielił również zarzutów powoda, jakoby jako osoba niepaląca przebywał w celach (...)pawilonu (...)z osobami palącymi. Twierdzeniom tym przeczą przede wszystkim, wiarygodne w ocenie Sądu Rejonowego, zeznania świadka Ł. O., który przebywał z powodem w tych właśnie celach. Świadek ten zeznał stanowczo, iż nikt nie palił w celi, w której przebywał łącznie z M. J.. Ponieważ razem z nimi przebywali także, w różnych okresach w różnych celach inni osadzeni: D. P., R. K., K. B. to należy stwierdzić, zdaniem Sądu I instancji, iż także ci osadzeni nie palili papierosów i to pomimo różnych zeznań przez nich składanych: R. K. zeznał, iż on nie palił, ale z kolei K. B. podał, iż palił papierosy. W ocenie Sądu Rejonowego przeciwko prawdziwości twierdzeń powoda przemawia także wzajemna sprzeczność zeznań R. K. i K. B.. Otóż pierwszy ze świadków zeznał, iż w tej celi papierosy palił tylko jeden osadzony, zaś K. B. zeznał, iż papierosy palił on i jeszcze jeden osadzony. Sąd I instancji podkreślił przy tym, iż M. J. nie przebywał w celi numer 110 z K. B., jak twierdził to świadek (informacja k. 287-288). Sąd Rejonowy wskazał, że mając na uwadze wiarygodne zeznania świadka Ł. O. w pełni zasadnym jest przyjęcie, iż również w innych celach, w których przebywał powód, osadzeni nie palili papierosów. Za zasadnością takiego stanowiska przemawiają także wiarygodne zeznania innych świadków: P. P., K. K. i A. P., którzy zaprzeczyli, aby w celach, w których przebywał powód palono papierosy. Odnośnie zeznań świadka K. R., Sąd Rejonowy wskazał, iż wprawdzie dotyczą one okresu od kwietnia do września

2011 r., a więc okresu za który pozew został prawomocnie odrzucony, nie mniej świadek potwierdził, że również w tamtym okresie M. J. osadzony był w celi dla niepalących. Również K. A., który przebywał z powodem w jednej celi w 2011 r. i przez miesiąc w 2012 r. zeznał, iż powód umieszczony został w celi dla niepalących. Wprawdzie świadczeni zdarzało się zapalić papierosa, ale wynikało to z powrotu przez niego do nałogu - deklarował się jako niepalący i w takiej celi został umieszczony. Jednocześnie świadek ten zaprzeczył, aby powód miał jakieś zastrzeżenia, co do tego, że on podpalał. Nikomu nie zgłaszał on takich pretensji, co powoduje, iż nie sposób stawiać z tego powodu jakichkolwiek zarzutów pozwanej, skoro nie wiedział, iż jeden z osadzonych zaczął palić, nie mógł go przenieść do celi dla palących.

Odnośnie zarzutów powoda, że strona pozwana w okresie objętym pozewem, nie zapewniła mu warunków bytowych, zgodnie z obowiązującym wówczas rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 r. (Dz.U. z 2003 r., Nr 186 poz. 1820) w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych oraz ustawą prawo budowlane, bowiem przebywał w celach nadmiernie przeludnionych, w których nie zapewniono odpowiednich warunków sanitarnych, przebywał w pomieszczenia niewłaściwie oświetlanych, co stanowiło zagrożenie dla jego zdrowia, nie miał dostępu do ciepłej wody, odczuwał ogólny dyskomfort, nie miał dostępu do artykułów biurowych, kartek, podstawowych przyborów do pisania, Sąd Rejonowy ocenił je jako niewiarygodne, gołosłowne i stanowiące subiektywną ocenę powoda. Nadto uznał, że są one sprzeczne z dowodami z dokumentów w postaci notatki służbowej technika D. Kwaternistrzowskiego Zakładu Karnego w C. oraz dowodu z zeznań świadka A. P. - starszego wychowawcy w zakładzie karnym, który zeznał, że powód nie zgłaszał żadnych zastrzeżeń odnośnie warunków panujących na terenie jednostki. Sąd I instancji wskazał, że z notatki służbowej wynika, iż wszystkie cele w pawilonie (...), w tym celi, w której przebywał M. J. są wyposażone zgodnie z ww. rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 r. Zgodnie z twierdzeniem strony pozwanej powoda wyposażono w sprzęt kwaterunkowy, w tym miednicę plastikową do prania ręcznego, sprzęt stołowy oraz środki higieny osobistej i środki do zachowania higieny w celi. Cele miały zapewnione właściwe oświetlenie naturalne i sztuczne, ponadto urządzenia wentylacyjne i grzewcze funkcjonowały prawidłowo. Właściwie funkcjonowały także okna i drzwi, umożliwiając tym samym dostęp świeżego powietrza do cel. Ciepła woda dostarczana była zgodnie z obowiązującym porządkiem wewnętrznym w celu zapewnienia higieny porannej oraz wieczornej, zachowania czystości w celi oraz mycia naczyń po posiłkach. Ponadto każda celi była zaopatrzona w zmiotki i szczotki oraz półki i przybory toaletowe. Zachowane były nie tylko normy powierzchniowe, ale również warunki panujące w celach odpowiadały obowiązującym przepisom prawa i gwarantowały osadzonym możliwość zaspokojenia swoich podstawowych potrzeb w zakresie spania, spożywania posiłków, korzystania z kącika sanitarnego, korzystania z odpowiedniej do sytuacji odzieży i środków czystości. Odnośnie zarzutu braku w celach ciepłej wody, Sąd Rejonowy wskazał, że żaden przepis prawa nie nakłada na zarządzającego zakładem karnym obowiązku zapewnienia skazanym w poszczególnych celach bieżącej ciepłej wody, przy czym każdy skazany za zgodą dyrektora zakładu karnego może posiadać w celi czajnik do podgrzewania wody. Taki czajnik posiadał powód, o czym świadczy zamieszczony na k. 35 wykaz rzeczy należących do powoda, na którym widnieje jego podpis. Powód miał również dostęp do podstawowych artykułów biurowych, przyborów do pisania, kartek, o czym świadczą liczne pisma wysyłane ze skargami do różnych podmiotów, które zostały załączone do akt niniejszej sprawy.

Sąd I instancji zaznaczył, że zakład karny, w którym przebywał powód jest zakładem nowoczesnym, stosunkowo nowym, jednocześnie wskazał, że warunki, w jakich odbywał karę powód, były takie, jakie w danym czasie optymalnie mógł zapewnić pozwany w ramach posiadanych możliwości finansowych i lokalowych. W czasie, w którym w przedmiotowej jednostce penitencjarnej przebywał powód, występował wysoki (blisko 100 %) wskaźnik zaludnienia jednostki. Sąd Rejonowy podniósł, że powód przebywał w zakładzie penitencjarnym w związku z popełnieniem przestępstwa, a z samej istoty kary pozbawienia wolności mają wynikać dolegliwości dla osoby skazanej, które wiążą się z ograniczeniem jej praw.

Sąd Rejonowy wskazał, iż powód podnosił także, że w okresie od marca do kwietnia 2013 r. niesłusznie został osadzony w celi izolacyjnej, w której nie było półki pod lustrem, szufelki i zmiotki oraz zabrano mu tam gazety. Pozwany wyjaśnił, że celi ta była zwykłą celą mieszkalną, a nie celą izolacyjną. Ponadto decyzja o umieszczeniu powoda w tej celi nie była wyrazem samowoli administracji zakładu karnego. Na decyzję o skierowaniu powoda do ww. celi wpłynął

fakt bardzo wysokiego, sięgającego około 100 % zaludnienia jednostki oraz fakt posiadania przez powoda podgrupy klasyfikacyjnej R-1/z (recydywista penitencjarny). Odnośnie podnoszonej przez powoda okoliczności umieszczenia go w celi monitorowanej, Sąd I instancji powołał się na stanowisko wyrażone w komentarzu do art. 73a k.k.w. K. P. (LEX), zgodnie z którym osadzony może zaskarżyć decyzję dyrektora o monitorowaniu do sądu penitencjarnego. To z kolei powoduje, iż o ile skazany nie uzyskał stwierdzenia przez sąd penitencjarny niezgodności z prawem decyzji funkcjonariusza Służby Więziennej, to w procesie o ochronę dóbr osobistych wytoczonym z tego powodu należy przyjąć brak bezprawności w działaniu zakładu karnego. Sąd Rejonowy wskazał, że stanowisko takie zajął także Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 22 lutego 2012 r., IV CSK 276/11 (OSNC 2012/9/107), stwierdzając m.in., że sąd cywilny w sprawie o naruszenie dóbr osobistych skazanego nie może oceniać, czy dyrektor zakładu karnego, odmawiając przyznania skazanemu określonego w przepisach kodeksu karnego wykonawczego uprawnienia, działał zgodnie z prawem. Do oceny tej uprawniony jest sędzia lub sąd penitencjarny w razie odwołania się skazanego od decyzji dyrektora lub podjęcia działania z urzędu. Jeżeli zatem skazany został pozbawiony decyzją dyrektora zakładu karnego jednego z uprawnień przewidzianych w przepisach kodeksu karnego wykonawczego i nie odwołał się od tej decyzji w trybie określonym w tych przepisach, to w sprawie o naruszenie dóbr osobistych wytoczonej z powodu pozbawienia go tego uprawnienia należy przyjąć brak bezprawności działania pozwanego. W wyroku z dnia 10 maja 2012 r., IV CSK 473/11 (LEX nr 1211994) Sąd Najwyższy dodatkowo podkreślił, iż w trybie uregulowanym w k.k.w. następuje także badanie merytorycznej zasadności takich decyzji (działań), które wydawane są w celu zapewnienia bezpieczeństwa i realizacji zadań wychowawczo - resocjalizacyjnych ciążyących na administracji zakładu karnego. Ponieważ powód nie wykazał się decyzją sądu penitencjarnego w przedmiocie monitorowania celi, zaś art. 73a k.k.w. daje prawo dyrektorowi zakładu do podjęcia decyzji o monitorowaniu celi, przeto, zdaniem Sądu I instancji, nie ma podstaw do uznania działania pozwanego za bezprawne.

Również inne okoliczności podnoszone w pozwie takie jak niewłaściwa gramatura i skład posiłków, brak możliwości korzystania ze świetlicy lub siłowni, brak środków czystości w celi winny być, w ocenie Sądu Rejonowego, rozpoznawane na skutek skargi osadzonego przez sąd penitencjarny. Nie mniej jednak, w ocenie Sądu I instancji, żaden z podnoszonych zarzutów nie zasługuje na uwzględnienie. Jeśli chodzi o gramaturę i skład posiłków, to subiektywne odczucie powoda w tym zakresie, nie znalazło żadnego potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym. Świadkowie przesłuchani w sprawie nic nie słyszeli też o ograniczeniach powoda w korzystaniu z siłowni lub świetlicy, ani też nie narzekali na brak prasy lub środków czystości. Nie słyszeli również, aby takie pretensje pod czyimkolwiek adresem kierował powód. Świadek Ł. O. zeznał, iż nie słyszał, aby powód zgłaszał komukolwiek zastrzeżenia związane z pobytem.

Sąd Rejonowy nie podzielił także zarzutu powoda jakoby w czasie transportu z C. do Aresztu Śledczego w B. zabrano mu 3 kolorowe koszulki. Faktowi temu zaprzeczył pozwany twierdząc, że M. J. przybywając do C. został doprowadzony do magazynu depozytowego, gdzie założono mu stosowną kartę, do której wpisano wszystkie przedmioty przez niego posiadane, w tym także ubrania, na dowód czego przedłożono kartę magazynową podpisaną przez powoda oraz notatki służbowe: instruktora działu kwatermistrzowskiego i magazyniera działu kwatermistrzowskiego z 12 czerwca 2014 r. Na okoliczność zaboru mienia należącego do M. J. Sąd Rejonowy przesłuchał także szereg świadków. Żaden z nich nie potwierdził zarzutów podnoszonych przez powoda (m.in. K. K. - k. 58v, K. R. - k. 59, K. A. - k. 143, Ł. O. - k. 143).

Jako całkowicie gołosłowny Sąd I instancji ocenił zarzut powoda odmowy wyrobienia mu dowodu osobistego, gdyż powód nie przedstawił żadnych dowodów potwierdzających, iż wystąpił do pozwanego z takim wnioskiem. Okoliczności tej nie potwierdził też żaden ze świadków.

Odnośnie zarzutu pozbawienia powoda kontaktu cywilizacyjnego przejawiającego się w braku prasy oraz płynnej wymiany książek, Sąd Rejonowy wskazał, że zgodnie z art. 135 k.k.w. w zakładach karnych osadzonym stwarza się warunki odpowiedniego spędzania czasu wolnego. W tym celu organizuje się zajęcia kulturalno-oświatowe, wychowania fizycznego i sportowe oraz pobudza aktywność społeczną skazanych. W każdym zakładzie karnym prowadzi się zwłaszcza wypożyczalnię książek i prasy dla skazanych oraz stwarza możliwość korzystania z urządzeń audiowizualnych w świetlicach i w celach mieszkalnych. Ów zarzut należy rozpatrywać w oparciu o obiektywne kryteria, nie zaś subiektywne przekonanie powoda. Tymczasem krytyka warunków odbywania kary w tym zakresie

została przez powoda oparta na porównaniu ich z własnym wyidealizowanym wzorcem, który zdarza się, że nie występuje powszechnie nawet w warunkach wolnościowych. Zdaniem Sądu I instancji oczekiwania powoda, że warunki w więzieniu będą porównywalne z miejscem zamieszkania są nieuzasadnione.

Sąd Rejonowy wyjaśnił, że oddalił wniosek powoda o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka J. M., gdyż powód nie wykonał zobowiązania Sądu wskazania, na jakie konkretnie okoliczności i związane z jakim okresem miałyby być przesłuchany świadek. Jak wynika z wiarygodnej dokumentacji pozwanego (k. 65) powód od 24 maja 2012 r. nie przebywał ze świadkiem J. M. w jednej celi, a więc jego wiedza o omdleniach powoda dotyczy okresu, za który pozew został prawomocnie odrzucony. Również zawnioskowani przez powoda świadkowie R. M. (1) i R. M. (2) mieliby zeznawać na okoliczności związane z przebywaniem przez powoda w celi dla palących w okresie za który pozew został prawomocnie odrzucony. Stąd też wniosek o przesłuchanie tych świadków został oddalony. Sąd I instancji pominął także wniosek o przesłuchanie w charakterze świadków I. (...), M. L., D. P. i P. Ż., albowiem powód w zakreślonym terminie nie podał adresów zamieszkania tychże osób, tak aby możliwe było wezwanie ich na rozprawę. Sąd Rejonowy oddalił także wnioski dowodowe powoda zgłoszone na k. 156 oraz w aktach sprawy I C 325/14, jako nie mające znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Uwzględniając wskazane powyżej okoliczności, Sąd Rejonowy powództwo oddalił.

O kosztach Sąd I instancji orzekł na mocy art. 102 k.p.c., stwierdzając, że powód nie osiąga żadnego dochodu, nie posiada majątku, a także jako osadzony w zakładzie karnym nie posiada możliwości zarobkowania.

Od powyższego wyroku apelację wywiódł powód M. J., zaskarżając go w całości. Skarżący zarzucił wyrokowi:

1. rażące naruszenie prawa procesowego poprzez nieprawidłowe rozpoznanie i ocenę dowodów, które miały istotny wpływ na ustalenia faktyczne, co skutkowało naruszeniem przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, tj. art. 227, jak również co do postępowania dowodowego - art. 235 k.p.c.,
2. pominięcie istotnych i mających duże znaczenie dla prawidłowej oceny zarzutów przedstawionych w pozwie dowodów w postaci dokumentacji urzędowej, co w konsekwencji wywołuje skutek naruszenia art. 244 k.p.c.,
3. zarzut co do prowadzenia postępowania dowodowego przez przewodniczącego sądu, co miało nie tylko istotny wpływ na ocenę dowodową, ale również prowadziło do manipulacji faktami,
4. nie zachowanie zasady kontrydiktoryjności w prowadzonym procesie, gdyż w państwie prawa na zasadach ogólnych określonych w Konstytucji RP – art. 32 i praw konwencji międzynarodowych obowiązuje zasada równości stron, która niewątpliwie została w tym postępowaniu naruszona.

Wskazując na powyższe, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości.

W odpowiedzi na apelację pozwany Skarb Państwa - Zakład Karny w C. wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje.

Apelacja powoda nie zasługuje na uwzględnienie z uwagi na nietrafność podniesionych w niej zarzutów. Należy stwierdzić, że wywiedziona apelacja, jakkolwiek obszerna i wskazująca na naruszenie licznych przepisów prawa, w tym Konstytucji RP stanowi wyłącznie polemikę ze stanowiskiem Sądu Rejonowego.

Na wstępie wskazać należy, że treść uzasadnienia apelacji stanowi powtórzenie zarzutów i argumentów podniesionych przez powoda w pozwie, do których wnikliwie i szczegółowo odniósł się Sąd I instancji. Zdaniem Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy i wyczerpujący rozważył wszystkie okoliczności sprawy i dowody zebrane w toku postępowania, dokonując następnie na ich podstawie właściwych ustaleń faktycznych i oceny prawnej. Te ustalenia i rozważania Sąd odwoławczy w pełni podziela i uznaje je za własne, nie znajdując potrzeby ich powielania w niniejszym

uzasadnieniu. W ocenie Sądu Okręgowego postępowanie w przedmiotowej sprawie zostało przeprowadzone wnikliwie i starannie, zaś ocena materiału dowodowego dokonana przez Sąd I instancji nie wykazuje błędów logicznych i nie wykracza poza ramy swobodnej oceny dowodów.

Odnosnie zarzutów naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisów prawa procesowego w zakresie postępowania dowodowego, wskazać należy, że sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału (art. 233 § 1 k.p.c.). Do skutecznego podważenia przeprowadzonej przez sąd oceny dowodów, skarżący obowiązany jest wykazać, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (zob. wyrok z dnia 6 listopada 1998 r., III CKN 4/98, (...), por. też wyrok z dnia 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/00, OSNC 2000/10/189). Dopóki, więc skarżący nie wykaze istotnych błędów logicznego rozumowania, sprzeczności oceny z doświadczeniem życiowym, braku wszechstronności czy też bezzasadnego pominięcia dowodów, które prowadzą do wniosków odmiennych, dopóty nie można uznać, że sąd naruszył art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 23 marca 1999 r., sygn. akt III CZP 59/98 (OSNC 1999, nr 7-8, poz. 124) podkreślił, że same nawet bardzo poważne wątpliwości, co do trafności oceny dokonanej przez Sąd I instancji, jeśli tylko nie wykroczyła ona poza granice zakreślone w art. 233 § 1 k.p.c. nie powinny stwarzać podstawy do zajęcia przez Sąd II instancji odmiennego stanowiska.

Zdaniem Sądu Okręgowego wszelkie zarzuty apelacji w tym zakresie stanowią klasyczną polemikę ze stanowiskiem przyjętym przez Sąd I instancji. Treść zarzutów i ich rozwinięcie w uzasadnieniu apelacji świadczą jedynie o przekonaniu strony o innej niż przyjął sąd doniosłości dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu. Skarżący nie wskazał w wystarczający sposób przyczyn, dla których dowody zostały ocenione przez Sąd Rejonowy w sposób sprzeczny z zasadą swobodnej oceny dowodów. Wszystkie złożone do akt dokumenty oraz zeznania przesłuchanych w niniejszej sprawie świadków Sąd Rejonowy poddał swobodnej ocenie, a skarżący nie wykazał wymaganej dla skutecznego podważenia tej oceny okoliczności, iż Sąd ten uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. Sąd Rejonowy przede wszystkim dokonał wszechstronnej oceny zebranych w sprawie dokumentów oraz zeznań świadków, mając na względzie zasady logiki i wiedzy powszechnej. Zdaniem Sądu Okręgowego ocena ta została dokonana prawidłowo i nie budzi żadnych zastrzeżeń. Sąd Rejonowy przeprowadził ocenę wszystkich zgromadzonych w sprawie dowodów we wzajemnym powiązaniu ze sobą, uznając, iż zasługują one na podzielenie. Wiarygodność dokumentów złożonych do akt tej sprawy nie budziła żadnych wątpliwości i nie była kwestionowana. Sąd Rejonowy nie pominął żadnych dowodów, w tym dokumentów złożonych do akt sprawy. Nieuprawnione i całkowicie gołosłowne jest twierdzenie apelującego, że Sąd I instancji naruszył art. 244 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Nie ulega wątpliwości, że Sąd Rejonowy, oceniając zgromadzone w sprawie dowody miał na względzie wskazany powyżej przepis i dokonał prawidłowej oceny dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, których autentyczność i treść nie była przez strony kwestionowana.

Odnosząc się do pozostałych zarzutów skarżącego, stwierdzić należy, iż analiza akt niniejszej sprawy, w tym treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku wskazuje, że przedmiotem dowodów przeprowadzonych przez Sąd orzekający były, stosownie do treści art. 227 k.p.c., wyłącznie fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie, przy czym Sąd ten zasadnie oddalił te wnioski dowodowe powoda, które nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Apelujący nie podważył trafności decyzji Sądu Rejonowego w tej mierze. Zdaniem Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy nie dopuścił się naruszenia art. 227 k.p.c. Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 15 maja 2014 r., IV CSK 503/13 (LEX nr 1467131) sąd nie może dopuścić się naruszenia art. 227 k.p.c., który określa jedynie, jakie fakty mogą być przedmiotem dowodu.

W niniejszej sprawie nie można także stwierdzić naruszenia wskazywanego w apelacji art. 235 k.p.c. Zgodnie z treścią tego przepisu postępowanie dowodowe odbywa się przed sądem orzekającym, chyba że sprzeciwia się temu charakter

dowodu albo wzgląd na poważne niedogodności lub niewspółmierność kosztów w stosunku do przedmiotu sporu. W takich wypadkach sąd orzekający zleci przeprowadzenie dowodu jednemu ze swych członków (sędzia wyznaczony) albo innemu sądowi (sąd wezwany) (§ 1). Jeżeli charakter dowodu się temu nie sprzeciwia, sąd orzekający może postanowić, że jego przeprowadzenie nastąpi przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających dokonanie tej czynności na odległość. Sąd orzekający przeprowadza dowód w obecności sądu wezwanego lub referendarza sądowego w tym sądzie (§ 2). Analiza akt niniejszej sprawy wskazuje, że postępowanie dowodowe w przedmiotowej sprawie odbyło się co do zasady przed Sądem orzekającym, poza przeprowadzeniem dowodu z zeznań trzech świadków – K. B., R. K. i P. P., przebywających w jednostkach penitencjarnych położonych z dala od miejscowości, będącej siedzibą Sądu I instancji, przez sądy wezwane właściwe ze względu na miejsce położenia tych jednostek. W tej sytuacji za zleceniem przeprowadzenia dowodu innym sądom przemawiał wzgląd na poważne niedogodności i bardzo wysokie koszty związane z doprowadzeniem świadków, osadzonych w odległych jednostkach penitencjarnych, przed Sąd Rejonowy w Zambrowie. Wobec powyższego zlecenie przeprowadzenia dowodu innym sądom było dopuszczalne i uzasadnione w świetle treści art. 235 k.p.c., do którego naruszenia z całą pewnością nie doszło.

Jako całkowicie bezzasadny należy ocenić również podniesiony w apelacji zarzut naruszenia zasady równości stron i zasady kontradiktoryjności. Zasada równouprawnienia stron polega na tym, że każda ze stron ma zapewnione w procesie równe prawa, a więc możliwość korzystania z jednakowych środków obrony, możliwość przedstawienia twierdzeń i dowodów, korzystania ze środków odwoławczych i innych środków zaskarżenia (zob. komentarz do art. 5 k.p.c. pod red. A. Jakubeckiego, LEX). Analiza akt niniejszej sprawy wskazuje, że każda ze stron miała zapewnione prawa, o których mowa powyżej. Powód nie tylko miał możliwość korzystania z tych praw, ale faktycznie z nich korzystał, w szczególności przedstawiając swoje twierdzenia, wypowiadając się co do twierdzeń strony przeciwnej, zgłaszając wnioski dowodowe, składając środki zaskarżenia. Nie można zatem mówić o tym, by w niniejszym postępowaniu doszło do naruszenia zasady równości stron, ani zasady kontradiktoryjności, stosownie do której strona może m.in. przedstawiać dowody i wypowiadać się co do powołania dowodów przez przeciwnika. Zgodnie z art. 3 k.p.c. strony i uczestnicy postępowania obowiązani są dokonywać czynności procesowych zgodnie z dobrymi obyczajami, dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiać dowody. Rozprawa odbywa się w ten sposób, że po wywołaniu sprawy strony - najpierw powód, a potem pozwany - zgłaszają ustnie swe żądania i wnioski oraz przedstawiają twierdzenia i dowody na ich poparcie. Strony mogą ponadto wskazywać podstawy prawne swych żądań i wniosków. Każda ze stron obowiązana jest do złożenia oświadczenia co do twierdzeń strony przeciwnej, dotyczących okoliczności faktycznych (art. 210 § 1 i 2 k.p.c.). Strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne (art. 232 zd. 1 k.p.c.).

Niewątpliwie powód M. J., jakkolwiek wnioskował o przeprowadzenie licznych dowodów, nie wywiązał się ze spoczywającego na nim obowiązku udowodnienia faktów, stanowiących podstawę jego roszczenia. Słusznie Sąd Rejonowy nie uznał za stosowne - zwłaszcza w systemie procesu kontradiktoryjnego, podejmowanie w tym względzie działań z urzędu. Opierając się na zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił, że powód nie doznał żadnej szkody, ani krzywdy podczas pobytów w Zakładzie Karnym w C.. Nie zostało w sprawie wykazane, by pozwany dopuścił się wobec powoda działań niezgodnych z prawem. Przypomnieć w tym miejscu należy, że funkcjonowanie w warunkach izolacji więziennej z natury rzeczy połączone jest z wieloma ograniczeniami. Osoba pozbawiona wolności musi liczyć się z niedogodnościami codziennego egzystowania w warunkach więziennych, przewidzianych przepisami prawa. W przeciwnym razie odbywana kara traciłaby swój represyjno-wychowawczy charakter.

Odnosnie podniesionego dopiero w apelacji zarzutu stosowania w oknach cel w pozwanym zakładzie karnym przesłoniętych, tzw. blend, należy wskazać, że zgodnie z art. 381 k.p.c., sąd drugiej instancji może pominąć nowe fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, chyba że potrzeba powołania się na nie wynikła później. Nie ulega wątpliwości, że powód mógł powołać w postępowaniu pierwszoinstancyjnym z całą pewnością znany mu wówczas fakt stosowania tzw. blend w oknach cel, zwłaszcza że powoływał przed Sądem I instancji szereg zarzutów związanych z warunkami w celach, w tym oświetleniem cel, a potrzeba powołania się na ten fakt nie wynikła później. Dlatego też Sąd odwoławczy ten fakt pominął. Należy stwierdzić, że Sąd Rejonowy w

sposób wnikliwy i szczegółowy odniósł się do wszystkich zarzutów powoda, w tym zarzutów dotyczących warunków bytowych panujących w pozwanym zakładzie karnym w czasie przebywania w nim powoda, nie stwierdzając po stronie pozwanego żadnych nieprawidłowości i zaniedbań.

Wobec powyższego, zarzuty podniesione przez skarżącego należy uznać za chybione, a wniesioną apelację jako bezzasadną należy oddalić na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach procesu za instancję odwoławczą Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 4 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.2013.490 t.j.).